

Posudek oponentky bakalářské práce

Nikola Remešová: Téma migrace v předvolebních programech vybraných politických stran/hnutí Parlamentu České republiky

Bakalářská práce Nikoly Remešové je věnována tématu migrace v programech českých parlamentních stran. Hlavní výzkumnou otázkou textu je: „jaký význam přidělují vybrané politické strany/hnutí tématu migrace ve svých předvolebních programech (s. 4). Vzhledem k důležitosti, které téma momentálně má v české veřejné diskuzi (jak autorka přesvědčivě ukazuje v úvodních kapitolách), považuji zvolené téma za relevantní a vysoce aktuální.

Po úvodním představení politického kontextu předvolební debaty v roce 2017 se autorka v teoretické části věnuje důležitosti volebních programů stran v kampani. Autorka funkci programu rámuje koncepty politického marketingu jako dlouhodobý výstup strany, který má stranu ideově zakotvit a přesvědčit potenciální voliče i v době moderních komunikačních technologií (s. 10). Kapitola o volebních programech je věnována obhajobě tohoto argumentu, nevěnuje se ale obsahu programů ve vztahu k policy tématům, která jsou v nich zpracovávána. To je škoda, protože pro zodpovězení výzkumné otázky z teoretické kapitoly nevyplývá žádné očekávání, např. které strany (a proč) se budou tématu migrace věnovat méně/více, jak pozitivně či negativně budou téma migrace rámovat, jak budou prezentováni migranti, jak bude definováno řešení, jak vágní/konkrétní bude atd.

V empirické kapitole autorka nejprve v programech a speciálních dokumentech identifikuje výskyt slov se slovními kořenem migra-, a uprchl-, a zpracovává je ve slovních spojeních. Výsledkem práce jsou tabulky obsahující výskyt tohoto pojmu, které autorka v jednotlivých kapitolách doplňuje informacemi z programu – vypisuje, kde bylo téma migrace řešeno, s jakými problémy je spojováno, popř. jaká jsou navrhovaná řešení. Ve shrnující kapitole autorka zdůrazňuje, že „všechny sledované subjekty zastávají shodné odmítavé stanovisko k povinným kvótám navrhovaným Evropskou unií pro přerozdělování uprchlíků“ (s. 43), téma zpracovaly všechny strany, byť s různými strategiemi, přičemž nejodlišnější strategii zvolila SPD. Toto zjištění autorka považuje za nejdůležitější výsledek analýzy.

Práce je logicky a přehledně strukturována a empirická kapitola poskytuje srovnatelný materiál pro všechny strany. Autorka pečlivě přečetla velké množství empirického materiálu, což je třeba pochválit. Teoretická kapitola bohužel neposkytuje žádné očekávání pro empirickou kapitulu. K empirické kapitole mám několik výhrad, u nichž doufám, že se k nim autorka během obhajoby vyjádří. Autorka u tabulek nevysvětluje, proč vybírá právě tato dvě slova, a ne slova jiná – namátkou mě napadá třeba běženeč, nebo hranice. Výběr klíčových slov sice působí intuitivně, přesto by ale měl být obhájen. Druhá věc – autorka v tabulkách vypisuje výskyt slovních spojení s těmito klíčovými slovy, ale nevysvětluje, co je cílem tohoto snažení, ani konkrétní spojení nijak v textu neinterpretuje. Výsledkem je např. zjištění, že TOP 09 použila klíčové slovo „migra“ v kontextu „kontrolovatelná migrace“, „ekonomická migrace“, „mezinárodní migrace“ a „legální migrace“. Proč má být ale toto zjištění zajímavé? Autorka slovní spojení z jednotlivých programů nesrovnává s ostatními stranami. Slovní spojení sama o sobě nenesou ani pozitivní či negativní náboj a mohou se ve programu objevit v jakémkoli širším kontextu. Výpisem slovních spojení se tedy o

politických postojích stran nedozvídáme mnoho. V závěrečné kapitole autorka jejich výčty srovnává mezi stranami a vyvozuje, že pro některé strany bylo téma důležitější než pro jiné. V tomto případě bych ale doporučila i validaci výsledků, např. skrze procento vět věnované migraci na celý dokument.

Tabulky autorka doplňuje informacemi o postojích stran k otázce migrace z konkrétních programů. Tento popis je dle mého názoru věcně důležitější a bylo by zajímavé, kdyby se autorce podařilo i tyto informace vhodně roztřídit a strany srovnat např. v otázce postoje stran k EU a jejímu řešení migrace, identifikovat míru negativity ve vztahu k uprchlíkům, ukázat, jak vlastně strany ony uprchlíky/migranty definují, jaké problémy s nimi konkrétně spojují, jaké sliby s problémem spojují, popř. jak jsou jejich navrhovaná řešení propracovaná. Jednotlivé kapitoly sice přinášejí výtah z programů, neuspořádávají ale tento materiál nijak systematicky. Text na mě působí spíše dojmem materiálu k další analýze než jejího finálního výsledku. Čtenář si proto odnáší poměrně omezený obrázek o tématu migrace v programech českých parlamentních stran.

Vzhledem k doplňujícím informacím, které autorka do kapitol přidává, se mi také zdá, že postoje stran ke kvótám nejsou shodně odmítavé (jak tvrdí na s. 43) – některé strany, např. TOP 09, STAN, KDU-ČSL přece zdůrazňují důležitost spolupráce s EU a autorka u těchto stran neodkazuje k informaci o odmítnutí kvót, jiné strany, např. SPD ji naprosto odmítají. V tomto směru textu bohužel chybí preciznější srovnávací práce. Také autorkou zdůrazňované klíčové zjištění o výrazně odlišné rétorice SPD nechápu jako překvapivou nebo zásadní informaci vzhledem k tomu, že jde o krajně pravicovou stranu, pro niž je odmítání migrantů jeden z nejdůležitějších programových bodů.

Formální stránka práce je v pořádku. Zaznamenala jsem sice několik překlepů a chyb ve shodě přísudku s podmětem, což ale nevybočuje ze standardu bakalářských prací.

Autorku prosím, aby se u obhajoby věnovala zodpovězení následujících otázek:

- 1) Proč jste vybrala kořeny slov „migra“ a „uprchl“ pro identifikaci míst v programech věnovaným migraci?
- 2) Jakou funkci ve Vaší analýze má kontext klíčových slov, který v programech vyhledáváte?
- 3) Mohla byste shrnout, v čem se programatika SPD v otázce migrace liší od ostatních stran? Která strana je jí v postoji nejbliže a proč?

Závěrem: práce zpracovává vysoce zajímavé a aktuální téma, a usiluje o komparativní přístup, což je rozhodně chvályhodné. Teoretické části práce by však prospělo propojení s empirickou kapitolou, empirická kapitola mohla přinést ucelenější srovnávací výsledek. Autorka však rozhodně prokázala schopnost samostatné akademické práce na bakalářské úrovni, a proto její text navrhuji k obhajobě.

V Hradci Králové, 20. 5. 2019

Mgr. Petra Svačinová, Ph.D.